

Original scientific paper
UDC 312.8/497.1 „18“

Nevenka BEZIĆ BOŽANIĆ, Split

STRUKTURA STANOVNIŠTVA U TROGIRU U VRIJEME ORGANIZOVANOG MEDICINSKOG STUDIJA*

Prema posljednjem mletačkom popisu stanovništva u Dalmaciji, Trogir je sa svojim zaleđem i otocima imao 1781. god. 15 179 stanovnika, a 1806. god. popis nastao u vrijeme francuske uprave zabilježio je da je na tom području živjelo 18 540 žitelja. Međutim, nijedan od tih popisa ne kazuje koliko je ljudi u to vrijeme bilo nastanjeno u samom Trogiru, a tek neki podaci procjenjuju da je Trogir bio grad sa oko 4 600 stanovnika.¹

Polovinom lipnja 1797. god. u općem rasulu dolazi u gradu do sukoba između pučana u plemića, pa je tom prilikom izgubio život svećenik Mato Dragazzo, član poznate trogirске plemićke obitelji i opat nadarbine sv. Marte. Posljednji mletački knez u Trogiru bio je Santo Contarini, koji je još u rujnu te godine bio u gradu, jer mu se u to vrijeme rodila kći Marija.² On se povukao s dužnosti, a na čelu gradske vojne straže do dolaska austrijskog generala Mate Rukavine bio je pukovnik Antun Čipko. S dolaskom nove vlasti djelomično se mijenja struktura stanovništva, dolaze novi upravni činovnici i vojne jedinice, i obrtnici rijetkih zanimanja na koje su bili navikli novi stanovnici, a iz zaleđa silazi nova radna snaga. U osvit stoljeća obnavlja se višegodišnja ideja o osnivanju jedne srednje škole za koju se posebno zalagao književnik i arhitekton Ivan Skakoc, koji je pri otvaranju tog učilišta 1802. god. postao i njen prvi upravitelj.

God. 1806. dolazak Francuza donosi nove promjene, još više vojnika, graditelje ceste put Zagore i predstavnike novih vlasti. Na prijedlog i molbu poznatog liječnika, a danasve humaniste dr. J a k o v a M i r k o v i ć a Ž a r k o v i ć a, trogirska srednja škola u studenom 1806. god. otvara svoja vrata prvim učenicima medicinske struke.³

U kakvoj sredini se razvila težnja za većim obrazovanjem i sticanjem širih saznanja što je donosilo novo stoljeće i novi društveni odnosi, može se dijelom sagledati u strukturi stanovništva i migracijama koje su slijedile nakon pada Mletačke republike. Matične knjige vjenčanih, rođenih i umrlih otkrivaju niz podataka koji će objasniti već poznata povijesna, ekonomska i kulturna zbivanja tog vremena u Trogiru.⁴

* Rad je saopšten na naučnom skupu „Povijest zdravstva u Dalmaciji“ povodom „180. obljetnice osnivanja prvog medicinskog studija u Hrvatskoj u Trogiru“ 12. X 1987. god. u Trogiru.

Da bi se dobila potpunija slika stanovništva Trogira na prelazu stoljeća, istraživanja se odnose na razdoblje od 1797. do 1810. god. U tom razdoblju u Trogiru se ženidbom ili udajom nastanjuju, ili dolaze na rad stanovnici iz neposredne okoline grada, drugih naselja i gradova Dalmacije, Hrvatskog primorja i Istre, s Apeninskog poluotoka, austrijskih pokrajina i Francuske. Neki tu borave privremeno, a mnogi od njih se i stalno nastanjuju.

Iz najbliže trogirске okolice s ČIOVA spominju se: ARBANIJA — Belas 1803. SLATINE — Franić 1803, Ljubičić 1805. OKRUG — Baras 1810, Biočić 1802, Budan reč. Battina 1806, Dobričić 1801. (Dobrić 1806), Gaze 1798, Mijaković 1797, Plakalo 1804. ŽEDNO — Belas 1802, Centras 1803, Jerebar 1798, Jerebar Maravić, Klarić 1807, Maravić 1798, Uljević 1804, Otok DRVENIK — Civadelić 1807, Čapalin 1803, Dević 1804, Klarić 1808, Kostović 1810, reč. Beccan 1803, Lučinov 1810, Marušić 1808. SEGET — Barada 1799, reč. Tiagl 1806, Boić 1807, Gazilj 1804, Giljanović 1797, Gurin 1810, Ivica 1801, Livaković 1807, reč. Paste 1800, reč. Karlov 1801, Marjanović 1803, reč. Bilota 1798, reč. Sevac 1808, Milat 1808, Pavković reč. Klime 1798, Radić 1801, Zaria reč. Livaković 1808. BOSILJINA — Frleta 1809, Ivelja 1805, Jerković 1798, Klavarić 1798, Papić, Slatinov 1802. ROGOZNICA — Baccara 1801, Bagavčić reč. Budiša 1808, Gales 1798, Lovrić Županović 1800.

Iz naselja trogirskog zaleđa dolaze iz PRAPATNICE — Pitešić 1807, RADOŠIĆA — Raičić 1810, LJUBITOVICE — Munirić 1799, TROLOKVE — Klarić 1805, Serić 1797, LABINA — Giljanović 1807, Ivković 1801, Jurjević 1803, Kurjak 1808, Maljković 1797, Zambić 1806, Zorić 1809, BRISTIVICE — Barchiach (Barzak) 1799, Baričević 1803, Čudina 1799, Elez 1798, Jajić 1807, Kanzija 1809, Kuluz, Kursan 1798, Matković 1799, Samara Kursan 1809, Sodić 1803, BLIZNE — Agić 1799, Ughich 1805, OGORJA — Ivanković 1798, Jukić, Samardžić 1797, PRIBUDA Starih — Ajder 1803, SUHOG DOLA — Radić 1801, Ukić, Varzina 1799, Žunić 1805, MRAVNICA — Ljubičić 1804, ČVRLJEVA — Bogić 1799, Ivičev, Sunara 1801 VISOKE — Čovin 1797, Petrović reč. Galiotović 1807, Zelalija 1806, SRATOKA — Jurić 1797, KLADNJICA — Baranović 1801, Bulaja, Silović 1798, DIVOVIĆA Selo — Plazonić 1797, (župa Trogir) — Dražić reč. Žulj 1797, LEČEVICE — Despotović 1797, DUGOBABA — Kulić 1808, SMRADOVA — Matijaš, Matas 1810, BRŠTANOVA — Baturina 1801, PRGOMETA — Bašić 1798, Botić, Ivković reč. Fagnes (Vranješ) 1800, Paljić 1797, Topić 1798, NEVESTA — Zelalija 1809.

I Kaštelani su dolazili u Trogir, pa se tako iz KAŠTEL SUČURCA — spominje Batinov 1798, KAŠTEL GOMILICE — Bakotić 1802, Ljubičić 1798, Mirčetić 1802, Rokov 1810, KAŠTEL KAMBELOVCA — Cambio 1810, Gančev (Gančić) reč. Sparin 1798, Gančević 1805, Jurašinov 1802, KAŠTEL LUKŠIĆA — Berket, Botušić, Kovačev 1801, Micegliev 1797, Mratinić 1805, Mratinović 1807, Novakov 1797, Savin 1798, Šnumulov 1810, Šitić 1801, Tomić 1806, KAŠTEL NOVOG — Certin 1805, de Cippico 1798, Čipčić 1804, Gargurev 1798, Grgin 1808, Harambašin 1797, Jurčev 1798, Klepan 1801, Kusmanin 1798, Milin 1806, Novak 1808, Pančev 1803, Paravia 1802, Radunić 1807, Sburin 1810, Šantić 1797, Šimetin 1805, Žikov 1808, KAŠTEL STAROG — Babin 1802, Burić 1798, Čelan 1798, Čipiko 1800, Kita (Chita), Kulin (Chulin) reč. Ivasović 1804, Ma-

ravić reč. Peranov, Pavković reč. Iliin 1800, KAŠTEL ŠTAFILIĆA — Alapez 1810, Carević, Deanković reč. Cotor, Dobrić, Dujmov 1797, Ergovac, Ivacca 1805, Milat 1807, Milin 1797, Mirić 1802, Mornarev, Rončev Dujmov 1797, Sladin 1802.

Iz SOLINA — Bilić 1799, Bogić 1798, Luić reč. Thaić 1805, s KLISA Ghelić 1810, Šubašić 1809, iz SINJA — Dabala 1809, Lovrić 1798, Radunić reč. Veruničić 1808, Raić 1799, VRLIKE — Terzić 1802, KIJEVA — Čavka 1798, POLJICA — Mažunić 1800, ZVECANJA — Vuletin 1805, IMOTSKOG — Katanorić 1798, MAKARSKE — Puović, Tomić reč. Makaranin 1798, SPLITA — Andrić 1801, Baranović 1799, Bernardi 1804, Boxa 1802, Capogrosso, de 1798, Erhovac 1801, Grillo 1807, Ivanišević 1799, Jukić 1803, Koić 1799, Kraljić 1806, Ljubić 1809, Marconi 1804, Relić 1802, Riboli 1805, Rogulić 1808, Tomašić 1804, Tomić, Zago 1798, DUBROVNIKA — Brajković 1806, Dudović 1804, Katušić reč. Lucacci, Moretti 1806, KOTORA — Angeli Radovani 1808, Ljubotović 1804, Mlinarić 1805, Tadić 1809, PAŠTROVIĆA — Talić 1809.

S otoka SOLTE — Andreis Staljar 1810, Bezić 1808, Zlendić 1807, MASLINICE — Radman 1803, SREDNJEG SELA — Parunov 1800. S otoka BRAČA — Bulić, Ivetić 1802, Laurić 1797, Lukinović 1798, Marcin 1802, Micheli 1799, Smrkinić 1802, Šantić 1805, Vranjican 1798, iz MILNE — Andriuzzi 1802, Babarović, Bonačić 1797, POSTIRA — Tomaseo 1799. S otoka HVARA — Visković 1804, iz BRUSJA — Kraljić 1805, STAROG GRADA — Bojanić, Politeo, Sadić 1804, JELSE — Martinčević 1802, s otoka VISA — Antonijević 1807, Bartučević 1800, Petrić 1797, Rocco (Rochi) 1801, iz KOMIŽE — Angelović, Mladinović 1803. S otoka KORČULE — Račetić reč. Ban 1802, de Polo, Pomenić 1797.

Iz ŠIBENIKA — Bognolo 1803, Gelpi 1801, Gaćina 1806, Kosijerić 1802, Marotti 1807, Matulović 1797, Papadin (?) 1801, Peretti 1797, Rašković 1806, Rosović 1802, Sabadin 1800, Saranelli, Scopartini (Scopertino) 1809, Siggoreo 1803, Soldin 1806, Vidović 1801, iz PRIMOŠTENA — Marinov, Miliša 1807, Sovin 1810, MANDALINE — Perković reč. Zuber 1804, s otoka ZLARINA — Barin 1802, iz SKRADINA — Knežević 1803. OBODA kod Skradina — Grabić, Kosovčić 1806, BIOGRADA — Marvišić reč. Magelić 1807, s otoka MOLATA — Božičević 1800, iz ZADRA — Borgomilla, Bortolazzi 1810, Degan Giorgomilla 1803, Guidi 1801, Pinnelli 1807, Sambugnak 1803, s otoka PAGA — Skitarelić 1809, iz SENJA — Bezić, Lokman 1798, s otoka RABA — Antonioli 1810, Nimira 1798, s otoka KRKA — Marzulla 1802, iz LOVRANA — Zec (Zech, Zez) 1797, ROVINJA — Bartuli 1809, Quarantaotto 1806.

Stranci se spominju iz slijedećih mjesta, gradova, pokrajina i država: ANKONA — Carignani 1800, APULIJA — de Michieli 1797, ASCI-LIACE, ž. Padova — Carli 1809, AQUILA — Buccareo 1807, BIBANO — Grando 1799, BRESCIA — Filippini 1802, FANO — Verdechì 1802, FERRARA — Scaserma 1802, GENOVA — Medici 1810, LEGNACO — Cestari 1803, MACERATA — Borsa 1807, MANTOVA — Pettenati 1807, MILANO — Mazzoletti 1798, Olivo 1808, Porro, Scalo 1799, MOLFETTA — Salustio 1799, MONSELICE — Rusante 1810, PADOVA — Bodogliun 1806, Massimo 1803, Miotto (selo Vegeiano) 1807, Peretti 1809, Pippa 1803, Ressendo (selo Caban), Rossi, Sabadini 1799, Testa 1800, PESARO — Ortolani 1803, PIACENZA — Bacchicocchi 1810, Canossa 1809, PICE-

NO — Rosatti 1807, RAVENNA — Spadoni 1799, RIM — Gordani 1803, ROVIGO — Rocco 1802, SCYLLA — Dielia 1807, SEMIGALIA — Bonomi 1810, TRENTO — Pessata 1802, TREVISO — Brusolin 1806, Carer (selo Casale) 1797, Spagnolo 1805, TRST — Genaro 1799, UDINE — Vacher 1804, VENECIJA — Andriaghetti 1802, Basso 1797, Bastianelli 1807, Battaglini 1804, Bernardi 1802, Cataneo, de 1798, Contareno de, Corner, de 1797, Dolfin de Gabbiani, 1799, Nani, de 1810, Molin Sbrizzi 1798, Scalla 1802, Semenzi, de 1810, Tascari 1806, VERONA — Realdi 1797, VICENZA — Lorenzoni 1799, Rapetta 1805.

ČEŠKA — Vanich 1805, FRANCUSKA — Baron Busio, Carantan, Fabignè 1807, Fingere 1808, Girolamo 1807, Meilin 1809, Rosie, Salie, Tranè 1807, KRANJSKA — Schivorneg 1804, NJEMAČKA — Burk 1807, Kleiser 1797, Steiner 1799, ŠLEZIJA — Fochtner 1798, SVICARSKA — Dan 1807, Piotti 1802, Scalle 1805.⁵

Prema tim podacima u Trogiru se u razdoblju od 1797. do 1810. god. spominju doseljenici:⁶

Domaći — muškarci 230, žene 127=357;
Stranci — muškarci 82, žene 16=98.

Trogirski živalj u tom vremenskom razdoblju najviše se bavi zemljoradnjom, a i veći broj plemića posjedovao je imanja na kojima su uprav bili zaposleni doseljenici iz trogirskog zaleđa. Jedan broj obrtnika raznih obrta zadovoljavao je potrebe stanovništva u gradu i njegovoj bližoj okolini. Tako se spominje ugledna graditeljska obitelj Macanović na čelu s njenim najpoznatijim članom Ignacijem koji je umro 1807. god. u dobi od oko 81 godinu života, te njegovim sinovima Ivanom koji se spominje 1800. god. i Nikolom 1801. god.⁷, zatim u gradu radi poznati klesar Kazimir Franjin Cicindella, zlatar Karol Lorenzoni iz Vicenze 1799. god., drvodeljac Trogirani Dominik Vicka Zanne, krojač Santo Nikola Augustina Scaserma iz Ferrare koji se 1804. god. oženio u gradu, brijači Franjo Kalebota 1805, Mihovil i Dominik Testa iz Padove i Franjo Spadoni iz Ravenne, te obrtnici nepoznatih struka Antun Dellale, Grgur Mazzoni, Antun Rossano Suppa, Antun Sladić reč. Belfio i Augustin Stella. Zacijelo je obrtnika bilo i više, ali Matične knjige tog vremena nisu potanko bilježile pojedina zanimanja, već samo ponekad prema nahodanju pojedinog zapisivača.

Početkom 19. stoljeća Trogirani posjeduju tridesetak jedrenjaka nosivosti od dvadeset do osamdeset tona, pa se stoga spominje i veći broj pomoraca. No u gradu borave i pomorci sa strane, koji dolaze iz raznih mjesta s naše obale i susjedne s Apeninskog poluotoka. Tako se spominju zapovjednici brodova Nikola Alegretti, Ivan Bojanić iz Starog grada na otoku Hvaru, Petar Bosehi,⁸ Antun Dudović iz Dubrovnika, Luka Mlinović iz Kotora, te Kristofer i Petar Moretti, i pomorci su Bartul Alegretti, Antun, Mihovil, Nikola i Tomo Babare, Vicko Barbarić, Ivan Bartuli iz Rovinja, Pavao Baučić, Antun Beketa, Augustin i Nikola Carrara, Antun Chiona, Ivan i Šimun Cindre, Ivan Festa, Antun Gabre, Filip Giacometti, Franjo Grillo, Marko Gruba, Petar Guidotti, Bartul i Vicko Ivanko reč. Perdulin, Antun, Marko, Pavao i Petar Kalebota, Pavao Kalebota reč. Gruba, Juraj Kružić reč. Zeravica, Franjo Lapenna, Marin Lapenna reč. Pugliese, Antun, Dionizij i Mato Madonica, Vicko Milić, Antun Ostojić, Marin de Penna, Nikola Perdulin, Alvis

i Antun Pischiutti, Ivan i Juraj Radetić, Dominik Rocco iz Roviga, Josip i Juraj Rossani reč. Suppa, Grgo i Ivan Russo, Petar Quarantaotto, Mato Saccai, Marin Skakoč, Petar Svilan, Josip Tomić reč. Makaran, Jakov Uhila, Petar i Vito Veselić, te Marin Žeravica.

Na čelu trogirske općine spominje se 1806. god. gradonačelnik Jerolim Paitoni i 1809. god. Korijolan Comoli oboje članovi uglednih trogirskih plemićkih porodica, kancelar je 1800. god. bio Josip Angela Nani, a suci su 1800. god. Petar Nutrizio Chrisogoni i Vicko Celio Cega, 1804. god. Ivan Krstitelj Paitoni, 1809. god. Korijolan Comoli i 1810. god. Dionizij Paitoni, dok su doktori prava 1806. god. Jerolim Gavalà i Antun Granić, te 1808. god. Lucij Perojević.

Od liječnika spominje se 1797. god. kao kum na vjenčanju profesor medicine i liječnik dr Ferdinand Antuna Alberti, a te godine u Trogiru radi kirurg i fizik dr Ivan Krstitelj Dotti.⁹ Budući da se u Trogiru 1804. god. spominje njegova udovica Marija, zacijelo je kroz to vrijeme radio u gradu, ali nije zabilježena njegova smrt. Dr Stjepan Barbieri djeluje u Trogiru od 1793. do 1816. god., a dr Jakov Mirković Žarković od 1801. do 1824. god. On je bio predavač na spomenutoj medicinskoj školi, dok je Barbierijev sin Franjo bio učenik te škole.¹⁰ God. 1802. spominje se kirurg Josip Riboli iz Splita, kojemu se u Trogiru od te pa do 1805. god. rađa troje djece, 1807. god. spominje se kao kum Petar sin dr Pavla Pinellija protomedica iz Zadra, a 1810. god. Anđela žena zadarskog kirurga Jerolima Borgomille. Ljekarnici u Trogiru bili su 1810. god. Splitsanin Petar Andrić Andrije i 1805. do 1810. god. Franjo Perojević, a primalje su Antica Madonica i Marija Kalebota.

Beskućnici i siromasi umirali su u ospiciju trećoredaca „ex ospitio Tertii ordinis S. Francisci“, a ukopavalo se potkraj 18. stoljeća i prvih godina novog stoljeća po trogirskim crkvama, te 1807. god. „in cimiterio B.V.M. ad litus Maris de Insula Bua“ — to jest na groblju na otoku Ciovu. U Trogiru je godišnje umiralo prosječno od 40 do 80 osoba, a tri epidemije 1797, 1802. i 1806. god. odnijele su više od stotinu života. Najviše je umiralo djece do godinu dana, a najstarije osobe umrle su u tom razdoblju u dobi od oko 90 do 94 godine i to žene.

Tabela br. 1.

GODINE	M	Z	UK.	%	GODINE	M	Z	UK.	%
do 1	148	113	261	26,1	50—54	22	23	55	5,5
2—4	80	60	140	14,0	55—59	16	17	33	3,3
5—9	33	37	70	7,0	60—64	32	35	67	6,7
10—14	22	9	30	3,0	65—79	23	21	44	4,4
15—19	13	4	17	1,7	70—74	27	41	68	6,8
20—24	14	11	25	2,5	75—79	16	21	37	3,7
25—29	12	5	17	1,7	80—84	18	21	39	3,9
30—34	14	21	35	3,5	85—89	3	3	6	0,6
35—39	15	11	26	2,6	90—94	—	3	3	0,3
40—44	28	24	52	5,2	Nepoznato	27	19	46	4,6
45—49	18	19	37	3,7					

Uzroci bolesti u Matičnim knjigama umrlih tog vremena nisu se upisivali, već samo dob, pa je prema tome u razdoblju od 1797. do 1810. god. u Trogiru umrlo u dobi od oko godina navedenih u tab. br. 1.

Zatim se spominju svećenici Vicko Berket, Mato Dragazzo opat nadarbine sv. Marte ubijen 1797. god. od buntovnika, Petar Fischer iz Venecije, Marko Gattin, Oracij Gratio, Josip Lukinović s otoka Brača, Ivan Krstitelj Piccini i Ivan Quarantan, kanonici Petar Vuković, i Ivan Zavoreo, subđakon Špiro Carrara, biskup Josip de Kosijerić iz Šibenika, klerici Nikola Blašković, Grgur Silvije Dragazzo i Josip Rušić, dominikanac prior Vicko Berković, benediktinke Marija Bonajuti, Amalija Cipiko, Anastazija i Jakica Michieli Vitturi i Hijacinta Splićanka (bez prezimena), franjevka Drida Ana Kesić iz Trolokve, te koludnice iz samostana sv. Mihovila vikarica Kerubina Pinelli, i Marija Gertruda Garanjin.

Za vrijeme austrijske okupacije vlasti su uspostavile u Trogiru 1797. god. i vojnu vlast, a vojnici i njihovi predpostavljeni vodili su sa sobom svoje obitelji, u gradu im se rađaju djeca, žene se Trogirankama i umiru. Po vojnoj formaciji ti vojnici pripadali su regimentama Raisky, Strasoldo i Lattermann. Tako se u trogirskim maticama spominju poručnici Augustin Kratofil i Ivan Zavoreo, kapetan Josip Grundul, kaplari Karl Ficktner, Juraj Cunzo, Mihovil Sokolović, Ivan Steiner i Franjo Vanich, zastavnici Kristofer Josip de Laitner i Mato Veruničić, upravitelj vojne milicije bio je Guglielmo Roemer de Rabenstein, vođa Ivan Battaglini, a vojnici Antun Chipelli, Josip Paiter, Franjo Petrović i Marko Vacher iz Udina. Vojnici spomenutih regimenta bili su: Josip Antolović, Andrija Bappico, Ivan Braucier, Josipa Buara, Nikola Eškerica, Juraj Fessner, Franjo Hartmann, Mihovil Kraider, Federih Metri, Josip Mozzer, Ivan Ochlo, Andrija Pedemonte, Josip Raiten, Matijas Schivorneg iz Kranjske, Baldasar Solpahar i Ivan Zuch. Vojni kirurg regimente Raisky Josip Staiber, koji se spominje i kao liječnik fizik, oženio se 1804. god. trogirskom plemkinjom Vicom Iura, a u Trogiru se spominje još 1815. god. kao kum.

Od domaćih spominju se 1797. god. s oficirskim činovima Mletačke republike pukovnici Nikola de Iura, Josip de Vidović i Josip de Kosirić, potpukovnik Ivan Antun Cippico,¹¹ kapetani Jerolim Nikola Michieli Vitturi i Simun Iura, naziv guvernera ima Franjo Iura, tribuna Gašpar Petrović, a harambaše Mato Klarić iz Trolokve.

God. 1806. grad okupiraju Francuzi, pa je u Trogiru i Kaštelima bio raspoređen Peti francuski puk¹². U tom razdoblju sklopljeno je više brakova između Francuza i Trogiranki, trogirski plemići pozivali za kumove francuske oficire, a čini se da su Francuzi bili dobrodošli u Trogiru, jer tih godina trogirski djeca dobivaju na krštenju često ime Napoleon. Maršal Marmont radio je na izgradnji ceste Split—Zadar preko Trogira, što je mnogo značilo za taj kraj, pa su mu stoga Trogirani u čast podigli glorijet kao trajan spomen njegova boravka na ovom tlu. Tako se u Trogiru spominju francuski pukovnici Alojzij Planzone¹³ i Josip Sarrant, major Antun Boruzzi, kapetan Alojzij Ducar, poručnik Alojz Ghargnè, Franjo Brusolin, Petar Dumar, Jakov Cherubini, Ivan Ivan Grolet, Petar Fabignè i Isak Petanus, komandant grada bio je Ivan Krstitelj Tranè, a naziv „Duce” ima neki Perot bez zabilježenog

imena. Topnik je bio sergente Franjo Bebin, vojni kirurg Josip Pompily, puk je imao i dva muzičara Mihovila Burka i Alojzija Barateuxa, a kao obični vojnici spominju se Jakov Rozie, Alojz Baron, Antun Salie, Antun Bisio, Ludovik Cartan, Petar Geislinger, Mato Bearanton, Josip Cherlin, Alojz Chagnè, Franjo Brusolin, Petar Dumar, Jakov Cherubini, Ivan Fingere, Josip Meilin i Karol Buffi.

Muške i ženske posluge bilo je po kućama trogirskih plemića, svećenika i obrtnika. Doseljavala se iz okolice Trogira, ali i iz inozemstva, posebno s Apeninskog poluotoka i to muškarci, koji su u većini slučajeva bili lični sobari pojedinih plemića i svećenika. Više puta nije zabilježeno ni prezime posluge, već samo ime i obitelj kod koje su služili. Garanjinovi su imali poslugu koja je živjela i radila na njihovom imanju Plano i međusobno sklupala brakove, a to su bili doseljenici iz trogirskog zaleđa.

Od zanimanja spominje se još glumačko i to bračni par glumaca „conjugibus scenicis actoribus” Petar Bonagamba i Teresa Canosa iz Piacenze, kojima se 1809. god. rodio sin Egisto, a na krštenju su mu kumovala dvojica trogirskih plemića.

Iako Matične knjige ne mogu u potpunosti pružiti sliku strukture cjelokupnog stanovništva u tom razdoblju u Trogiru, jer se u to vrijeme nisu sustavno i potanko zapisivala zanimanja, a mnogi u tom vremenu su imali razloga da ne sudjeluju u nekom činu što se bilježi u tim knjigama, ipak možemo barem donekle sagledati sliku trogirskog življa i doseljenika koji su povremeno boravili na tom prostoru. Prema raspoloživim podacima od 1797. do 1810. god. u Trogiru se spominju zanimanja navedena u tab. br. 2.

Tabela br 2.

Administracija	10
Glumci	2
Koludrice	8
Obrtnici	16
Pomorci	61
Posluga	25
Svećenici	20
Zdravstvo	12
Vojnici	82

Po vjeri Trogirani su rimokatolici; pravoslavni se spominju samo u dva slučaja i to Ivan Đerić kao kum i Luka Knežević iz Skradina, koji je umro u trogirskom zatvoru, dok je 1802. god. zastavnik austro-ugarske vojske Kristofor Josip de Laitner iz puka de Thurn prešao s luteranske na rimokatoličku vjeru.

U Trogiru se u tom vremenu vjenčalo, rodilo i umrlo; prema iznesenom u tab. br. 3.

U već spomenutom razdoblju u Trogiru je sklopljeno 340 brakova, od toga u 217 su oboje Trogirani, u 47 su oboje doseljenici, a doselili su iz drugih krajeva u 50 brakova muškarci i u 36 brakova žene. Izvan-

Tabela br. 3.

VJENČANI	GODINA	M			Ž			UK.
		ROĐENI			UMRLI			
1797	24	41	42	83	105	95	200	
1798	28	36	51	87	43	52	95	
1799	29	54	63	117	39	22	61	
1800	23	38	45	83	19	21	40	
1801	22	52	44	96	24	26	50	
1802	23	59	46	105	56	48	104	
1803	16	37	34	71	45	36	81	
1804	17	46	47	93	45	32	77	
1805	28	50	41	91	30	30	60	
1806	22	38	42	80	53	59	112	
1807	29	48	65	113	30	27	57	
1808	29	46	41	87	32	28	60	
1809	30	63	54	117	28	24	52	
1810	20	61	47	108	36	16	52	

bračne djece rodilo se dvadeset i troje a u samo tri slučaja otac je priznao dijete, dok su blizanci rođeni samo u šest obitelji.¹⁴

U sredini koja je u dugom nizu vremena dala mnoge istaknute ličnosti, čiji se duh još osjećao u njihovim potomcima, zacijelo je želila nešto više od običnog života u malom mjestu. Stoga nije isključeno da su upravo te obitelji, koje su u osvit novog stoljeća pomalo izumirale (Garanjin, Lucić, Čipiko, Quarco, Iura, Andreis i dr.), želile učiniti da njihov grad dobije mogućnosti višeg školovanja, jer su shvaćale da bez naobrazbe nema napredka, a to je upravo donosilo novo stoljeće. Uporna borba za dobivanje srednje škole još u vrijeme mletačke vladavine urodila je plodom tek 1802. god. da bi se 1806. god. dobila i medicinska nastava.

BILJESKE I LITERATURA

¹ Božić Bužančić D., *Dvije anagrafske tabele za područje Dalmacije iz druge polovine 18. stoljeća*. Arhivski vjesnik, Zagreb, 1968-69, XI-XII, 43-53. — Foretić, D., *Tabella enciclopedica del Regno di Dalmazia*. Radovi Instituta JAZU u Zadru, Zadar, 1963, X, 291-307. Baras, F., *Nekoliko neobjavljenih dokumenata iz vremena francuske uprave u Dalmaciji*. Zbornik radova Ekonomskog fakulteta, Split 1977, 1, 19-35. — ² 26. IX 1797. Maria f. Nob. viri Santo Contareno olim patritio veneto e comite hujus civitatis et Catharine Corner... Rođeni 1791-1825. Župski ured - Trogir. — ³ Grmek, M. D., *Medicinski tečajevi u Trogiru i Šibeniku za vrijeme francuske vladavine*. Anali Hist. inst. JAZU u Dubrovniku, 1960-61, VIII-IX, 379-394. — ⁴ Liber matrimoniorum ab anno 1788 an 1825. — Liber natorum ab anno 1791. usque ad anno 1825. — Liber mortuorum ab anno 1757. ad anno 1825, sve: Župski ured u Trogiru. Zahvaljujem na svesrdnoj pomoći župniku don Ivi Đurđeviću. — ⁵ Imena nekih geografskih pojmova bilo je nemoguće prevesti, kao što su sela Pusca i Stin iz kojih 1798. god. dolaze vojnici Nikola Eškerica i Federik Metri; Fol iz kojeg dolazi vojnik Franjo Hartmann; 1800. god. Loreo mjesto Filipa Giacometti; 1801. god. vojnik Andrija Baffico dolazi iz mjesta Ligure; 1809. god. spominje se Fossa Clodia (Celovec?) i njeni stanovnici Andeo i Andrija Bacci, te Franjo Kirigin; a 1810. god. Alojzije Ghagné dolazi iz Costa Sancti Andree i Franjo Bricco s nazivom Sabadiensis. Nije isključeno da su i svećenici koji su vodili Matične knjige kadkad krivo zapisali nepoznato mjesto i strano prezime sa malo

poznatog govornog područja njemačkog i francuskog jezika. — ⁶ Još i početkom 19. stoljeća ponekad se nije marilo za prezime slugu ili najamnog radnika, pa je u Matičnim knjigama pojedinac zapisan kao „došljak”. Primjerice u knjizi umrlih 1802. god.: ... Josephus advena... Dominicus ressendo advena rustico... zaposlen na imanju obitelji Garanjin. — ⁷ Fisković, C., *Ignacije Macanović i njegov krug*. Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Split, 1955, 9, 198-268. — ⁸ 1801. Petruš Boschi nauta prime classis in cimba alias Conchio Divisionali sub gubernatore Antonio Schasso... Knjiga umrlih 1757-1825, Župski ured u Trogiru. — ⁹ Šaškorić, I., *Liječnici, kirurzi, ljekarnici i primalje starog Trogira, zapisani u starim trogirskim maticama 1569-1824*. Radovi međunarodnog simpozija prigodom proslave 700. obljetnice ljekarne u Trogiru, Zagreb, 1973. Nije kirurg Ivan Botti već Dotti na str. 93. — ¹⁰ O dr. J. Mirkoviću Zarkoviću vidi: Bezić Božanić, N., *Zdravstvo na otoku Visu u prošlosti*, Pomorska biblioteka, 36, Beograd, 1987. 34. Koliko je taj liječnik bio obljubljen među narodom u Trogiru vidi se po čestim kumstvima, a 1810. god. ostavljeno je u trijemu njegove kuće žensko dijete nepoznatih roditelja, jer je zacijelo majka znala da će se on pobrinuti o njemu. — ¹¹ God. 1797. spominju se vojnici mletačke policije koji su umrli u Trogiru (ili poginuli). To su Andrija Floris i Alojzije Merigotti, te četiri vojnika s napomenom „venetus” nepoznatih imena i prezimena, umrlih 1757-1825. god. — ¹² Maršal Marmont, *Memoari*. Priredio i preveo Baras, F., Split, 1984, 13, 56, 63. — ¹³ Pukovnik Panzone spominje se i u Marmontovim Memoarima.¹² Isto, 52. — ¹⁴ Čini se da su kao posljednji potomci nekih uglednih trogirskih obitelji ostale žene, koje se nisu uspjele udati ili su rano ostale udovice, pa su rodile izvanbračnu djecu, kao što je primjerice bio slučaj 1807. i 1808. god. sa sestrama Marijom i Pelegrinom Iura kćerkama kapetana Šimuna. Marija je rodila sina nepoznata oca i u porodu joj je pomagao kirurg Riboli, a Pelegrina je izjavila da je otac njenog djeteta zastavnik Mato Verunčić. Jednako tako 1808. god. rodila je izvanbračno dijete Ivka kći trogirskog suca Dionizija Paitonija udova Statileo po njenoj izjavi s Markom Jerolimom de Andreis, te Franka Toletti ud. Ergovac s Ivanom Olivo iz Milana, krštena 1791-1825. god. — Da li je sloboda duha koju je sobom donijela francuska revolucija potakla ove žene da slobodno rađaju po vlastitoj želji bez obzira na moralna pravila onog vremena u malim i zatvorenim sredinama, ili ih je upravo potaklo odumiranje njihovih obitelji, teško je u ovom času utvrditi.

Nevenka BEZIC-BOZANIC, Split

STRUCTURE OF TROGIR'S POPULATION AT THE TIME OF MEDICINE STUDIES

After the decay of Venice and few year under Austrian government French over came. These facts caused a lot of political, cultural and economical changes. One of these cases which was finally solved was the application of wellknown physician humanist Jakov Mirković Zarković, M. D. The application was aimed at educational board to open the medical department at high school. The elements which formed the background the educational and the improvement of social relationships can be seen from the structure of population and migrations which occurred after the decay of Venice. These changes are noticed from the parish Registers of births, marriages and deaths from 1797. to 1810. This ancient city gave a lot of wellknown humanists which were devoted toward the idea to establish the necessity of higher education.

(Rad je primljen u Uredništvu 20. XII 1987. god.)